

VYDATNÉ SRÁŽKY A PŘÍVALOVÁ POVODĚŇ

1. Charakteristika vydatných srážek a přívalové povodně
2. Ohrožení osob
3. Předpokládané ztráty a škody na majetku a životním prostředí
4. Jak se chovat při vydatných srážkách a přívalové povodni
5. Možné související hrozby

1. Charakteristika vydatných srážek a přívalové povodně

Množství srážek se měří v milimetrech za určitý časový úsek, například **za 24 hodin**, přičemž **1 milimetr srážek** představuje množství **1 litru vody** spadlé na **1 metr čtvereční**. V České republice spadne za rok v průměru 680 mm srážek, přičemž nejdeštivějšími měsíci jsou červen, červenec a srpen, naopak nejsuššími měsíci jsou leden, únor a březen. Z hlediska typu povětrnostní situace se silné trvalé srážky v České republice vyskytují nejčastěji při postupu tlakových níží z Alpské oblasti přes střední Evropu k severovýchodu. Obecně se silné srážky nejčastěji vyskytují v letních měsících, kdy je vzhledem k vysokým teplotám ve vzduchu obsaženo velké množství vodní páry.

Český hydrometeorologický ústav vydává v rámci Systému integrované výstražné služby výstražné informace na výskyt **vydatného deště, velmi vydatného deště a extrémních srážek**.

Sledovaný jev	Očekávaný průběh
Vydatný déšť	<ul style="list-style-type: none"> • očekávané množství srážek nad 30 mm/6h nebo 40 mm/12h nebo 50 mm/24h nebo 60 mm/48h • představuje nízký stupeň nebezpečí
Velmi vydatný déšť	<ul style="list-style-type: none"> • očekávané množství srážek nad 40 mm/6h nebo 50 mm/12h nebo 60 mm/24h nebo 90 mm/48h • výskyt nebo očekávání dosažení stupně povodňové aktivity • vysoký stupeň nebezpečí
Extrémní srážky	<ul style="list-style-type: none"> • očekávané množství srážek nad 50 mm/6h nebo 60 mm/12h nebo 80 mm/24h nebo 120 mm/48h • výskyt nebo očekávání dosažení stupně povodňové aktivity • extrémní stupeň nebezpečí

Přívalové povodně jsou způsobené krátkodobými **intenzivními srážkami zpravidla lokálního charakteru**, avšak **s katastrofálními důsledky**. Specifikem přívalových povodní je jejich praktická nemožnost předpovědi. Jsou způsobovány dešti, které zasahují zpravidla malé území a často nejsou včas zaznamenány srážkoměrnou sítí. V České republice se přívalové povodně mohou vyskytnout prakticky kdekoli, a to i mimo síť trvalých vodních toků.

Možnosti předpovídání přívalových povodní jsou velmi silně omezeny, a to vzhledem k prudké dynamice vývoje konvekční oblačnosti, ze které pocházejí přívalové srážky. I když meteorologické podmínky pro vznik silných přívalových srážek mohou být poměrně úspěšně předpověděny, přesnou lokalizaci výskytu, trvání a intenzitu přívalových srážek, a tím i konkrétní ohroženou lokalitu predikovat v podstatě nelze.

Identifikaci nebezpečí vzniku přívalových povodní v území Karlovarského kraje se věnuje analýza „**Riziková území při extrémních přívalových srážkách**“ zpracovaná v roce 2012, jejímž výstupem je vymezení tzv. **kritických bodů a přispívajících ploch**. Provedená analýza je dostupná [zde](#).

Kritický bod je na průsečíku hranice zastavěného území obce a údolnice (vodní tok nebo dráha soustředěného odtoku, která je mimo dešť suchá). **Přispívající plocha** je povodí, jehož uzávěrový profil je tvořen kritickým bodem (veškerá voda, která během srážky spadne na území přispívající plochy, dotече až do místa kritického bodu a následně vnikne do intravilánu, kde může způsobit škody). Každému kritickému bodu odpovídá právě jedna přispívající plocha.

Rozsah přívalových povodní je vázán zejména na množství srážek, velikost přispívající plochy a retenční schopnost krajiny.

2. Ohrožení osob

Ohrožení osob při vydatných srážkách a přívalové povodni spočívá v:

- možnosti zranění v důsledku přímého kontaktu s vodním proudem a jeho projevy,
- hojnějším výskytu posttraumatické stresové poruchy, skepse, situační paniky, epidemii,
- ohrožení osob v kontaktu s možnými uniklými nebezpečnými látkami (dráždivými či toxickými) do vod nebo ovzduší,

- › výskytu epidemií,
- › následných různorodých psychických problémech v důsledku prožitých událostí.

3. Předpokládané ztráty a škody na majetku a životním prostředí

V souvislosti s vydatnými srážkami a přívalovou povodní se jedná zejména o:

- › ohrožení funkce kritické infrastruktury (zejména v oblasti energetiky),
- › erozi půdy a jejího transportu,
- › zanesení vodních toků a nádrží,
- › splach nebezpečných látek a jejich vliv na zasažené ekosystémy,
- › sesuvy půdy a jiné svahové pohyby,
- › devastaci nebo poškození výrobních kapacit, zařízení,
- › poškození infrastruktury,
- › výrazné zvýšení produkce odpadů a nákladů na jeho odstranění.

4. Jak se chovat při vydatných srážkách a přívalové povodni

4.1 Kde najít informace o hrozbě a výskytu vydatných srážek a přívalové povodně

- › Přehled vybraných informačních zdrojů pro různé typy hrozeb a případně i mimořádných událostí naleznete [zde](#).
- › Stav a předpověď počasí:
 - › webové stránky hlásné a předpovědní povodňové služby: hydro.chmi.cz,
 - › srážkový radar: [meteoradar](#),
 - › předpověď počasí: ventusky.com.
- › Aktuální informace k vydatným srážkám a extrémní přívalové povodni v období bezprostředně před jejím vznikem, při jejím průběhu a po jejím odeznění sledujte na sociálních sítích HZS Karlovarského kraje:
 - › [Facebook](#)
 - › [Síť X](#)
 - › [Instagram](#)
 - › [Threads](#)
- › V případě ohrožení zdraví nebo života volejte na **tísňovou linku 112!**

4.2 Zásady správného chování před vydatnými srážkami a vznikem přívalové povodně

4.2.1 Dlouhodobá příprava

- › Pokud se chystáte stavět dům v území, kde hrozí záplavy, uzpůsobte architektonický návrh Vašeho domu tomuto faktu - obytné podlaží by mělo být **minimálně** 0,5 m nad úrovní stoleté povodně,
- › používejte stavební materiály, které dobře odolávají vodě,
- › drahé technologie umístěte mimo předpokládaný dosah povodně,
- › zvažte možné dodatečné stavební úpravy Vašeho domu, které napomohou k ochraně Vašeho majetku - např. instalace zpětné kanalizační klapky, která zabrání vniknutí vody z kanalizace do domu,
- › průběžně si vytvářejte digitální kopie důležitých dokumentů a chraňte je heslem

Informace o tom, zda se Vaše nemovitost či lokalita výtípaná k výstavbě nachází v oblasti možného výskytu přívalové povodně, můžete najít [zde](#).

4.2.2 Krátkodobá příprava

- › Z důvodu pravděpodobného výpadku v dodávkách elektrické energie, který může trvat několik hodin i dnů, udržujte nabitě mobilní telefony,
- › důležité dokumenty uchovávejte ve vodotěsné nádobě,
- › připravte Váš dům/domácnost na povodeň,
 - › pakliže je možné účelně zabránit vniknutí vody do domu, můžete **instalovat demontovatelnou protipovodňovou zábranu na vnější rám dveří**, dále **ucpávky do záchodu a ostatních vývodů kanalizace nebo zpětnou klapku**, abyste zabránili zpětnému vniknutí vody kanalizací,
 - › při instalaci zábran je nutné zvážit, do jaké výše se dá očekávat zaplavení vodou, **účelné je bránit se povodni do výše parapetů oken**, tedy cca do 1 metru výšky,
 - › je-li to možné, odstěhujte vybavení domu mimo dosah povodně, **upevněte** volné předměty v okolí budovy, schovejte auto a zvířata.

4.3 Zásady správného chování při povodni

- › **jedněte v klidu a s rozvahou a respektujte pokyny povodňových orgánů, policie a záchranářů**, např. **výzvy k evakuaci** (v případě neuposlechnutí výzvy k evakuaci hrozí fyzickým osobám pokuta až do výše 100 000,- Kč),
- › pro komunikaci s rodinou a přáteli použijte textové zprávy nebo sociální média,
- › **pomáhejte** sousedům, dětem, starým a nemocným lidem,
- › **zbytečně neriskujte**, nevstupujte do míst, která jsou zatopená, nechoďte do blízkosti rozbouraných toků, **nehazardujte a nesjíždějte** na lodích rozvodněné vodní toky,
- › **nezůstávejte** v otevřené krajině ani v blízkosti vody, držte se dál od mostů nad rychle se pohybující vodou.

EVAKUACE - ZÁKLADNÍ DESATERO před opuštěním domu/bytu

1. Uhaste otevřený oheň v topidlech.
2. Vypněte elektrické spotřebiče.
3. Uzavřete přívod vody, plynu a elektrické energie.
4. Ověřte, zda i sousedé vědí, že mají opustit dům/byt.
5. Dětem vložte do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou.
6. Kočky, psy a další domácí zvířata vezměte s sebou v uzavřených schránkách.
7. Utěsněte kanalizaci ve sklepních prostorách a přízemí, využijte zmiňované ucpávky či zpětné klapky.
8. Odveďte osobní automobil mimo dosah povodně.
9. Připravte si evakuační zavazadlo (jeho doporučený obsah najdete [zde](#)).
10. Uzamkněte byt/dům, na dveře dejte oznámení, že jste byt/dům opustili a dostavte se na určené místo.

4.4 Zásady správného chování po povodni

1. Po povodni nechte vše **řádně zdokumentovat** pro **náhradu škod** pojišťovnou a případné příspěvky pomoci státem.
2. Nechte si **zkontrolovat** stav obydli, zejména statiku, rozvody a kanalizaci, zajistěte provedení odborné statické prohlídky, posouzení funkčnosti elektroinstalace, rozvodů plynu a topení, vodovodního a kanalizačního řádu před jejich opětovným připojením.
3. **Zlikvidujte** podle pokynů hygienika vodou **kontaminované potraviny**, plodiny, uhynulé zvířectvo a nepoužitelný materiál a dodržujte základní hygienická pravidla a používejte ochranné prostředky.
4. Při obnově studní a zdrojů pitné vody se řiďte pokyny odborníků, **nepijte vodu z místních zdrojů**, dokud nebude prověřena její kvalita, u vlastních studní proveďte jejich vyčištění, desinfekci a několikanásobné odčerpání vody, nechte si provést laboratorní prověření kvality vody.
5. Kontaktujte příslušné pojišťovny ohledně náhrady škod, **ohlaste** pojistnou událost pojišťovně v souladu s pojistnými podmínkami, vyhotovte soupis škod, případně je zdokumentujte (fotografie, znalecké posudky, účty, svědectví) a při řešení pojistné události postupujte podle pokynů pojišťovny.
6. **Informujte se** o místech humanitární pomoci a v případě stavu nouze si vyžádejte finanční, materiální psychologickou nebo sociální pomoc. V případě nouze si vyžádejte pitnou vodu, potraviny, teplé oblečení, hygienické prostředky, potřebné nářadí pro likvidaci povodňových škod a další potřebné prostředky.
7. Před zahájením vysoušení odstraňte obložení a omítky stěn, tapety, koberce a podlahové krytiny, případně odkryjte základy stavby. Pro stavby je neoptimálnější postupné vysychání při zvýšeném průvanu. K rychlému vysoušení místnosti použijte teplomet nebo absorpční vysoušeč.
8. Pokud je to možné, **aktivně se zapojte do likvidace následků povodní**, obnova je dlouhodobý proces, proto je vzájemná pomoc neúčinnější.
9. **Jedněte s rozvahou, pomáhejte sousedům, starým a nemocným lidem.**
10. **Dodržujte pokyny** územně příslušných správních úřadů.
11. **Dbejte** dodržování **hygienických zásad** při pracích na území zasaženém povodní a nechte si **řádně ošetřit každé otevřené zranění**.

5. Možné související hrozby

V souvislosti s výskytem vydatných srážek a přivalové povodně velkého rozsahu je možné očekávat vznik dalších sekundárních mimořádných událostí. Jedná se zejména o:

- **přerušeni dodávek pitné vody**, doporučení jak se chovat při přerušeni dodávek pitné vody naleznete [zde](#).